

Raport

**RESPECTAREA DREPTURILOR
PERSOANELOR DECLARATE INCAPABILE
aflate în internatele psihoneurologice
din Republica Moldova**

Raportul „Respectarea drepturilor persoanelor declarate incapabile aflate în internatele psihoneurologice din RM” a fost elaborat în cadrul proiectului „Dreptul persoanelor cu dizabilități mintale la capacitatea juridică – un nou nivel de protecție”, director de proiect Vitalie Meșter, implementat de Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova. Proiectul a avut drept scop primordial creșterea gradului de respectare a drepturilor fundamentale ale persoanelor cu dizabilități mintale din Republica Moldova.

Autorul raportului: *Ion Cibotărică*, expert în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități

La colectarea datelor au participat:
Marina Meșter, juristă
Adela Gonțear, juristă

Promovăm, protejăm drepturile persoanelor cu dizabilități, favorizăm incluziunea socială, împlinirea lor spirituală prin acțiuni de monitorizare, advocacy și programe de dezvoltare a potențialului lor.

Raportul conține date privind situația persoanelor cu dizabilități plasate în internatele psihoneurologice, recomandări de modificare a cadrului legal și a practicilor de aplicare, pentru a asigura dreptul la capacitate juridică și alte drepturi fundamentale ale persoanelor cu dizabilități, aflate în internatele psihoneurologice.

Pentru mai multe informații ne puteți contacta:

Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități
Str. Pușkin 16, of. 5
Tel. (022) 28 70 90
E-mail: info@advocacy.md
Web: www.advocacy.md

CUPRINS

METODOLOGIA ELABORĂRII RAPORTULUI.....	3
REZULTATELE CERCETĂRII.....	4
1. Situația generală din internatele psihoneurologice.....	4
2. Plasamentul în internat.....	4
3. Condițiile din cadrul instituției.....	5
<i>Activitățile zilei. Petrecerea timpului liber</i>	5
<i>Terapie ocupațională</i>	6
<i>Activități de muncă</i>	6
<i>Alimentația beneficiarilor</i>	7
<i>Cazare</i>	7
<i>Amenajarea camerei, lucrurile personale</i>	7
<i>Serviciile medicale, consimțământul la tratament</i>	7
<i>Pedepse și rele tratamente</i>	7
<i>Plecarea din internat</i>	8
<i>Relația dintre personal și beneficiari</i>	8
<i>Informarea despre drepturi</i>	8
<i>Confidențialitatea informației</i>	8
<i>Mecanisme de plângere</i>	8
<i>Vizite independente de monitorizare</i>	8
<i>Accesul la asistență juridică</i>	9
<i>Nevoi de instruire pentru personalul internatului</i>	9
4. Relațiile beneficiarilor cu comunitatea.....	9
<i>Dezinstituționalizarea și transferul în comunitate</i>	9
CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI.....	10
1. Situația generală din internatele psihoneurologice.....	10
2. Plasamentul în internat.....	10
3. Condițiile din cadrul instituției.....	10
4. Relația beneficiarilor cu comunitatea.....	11
Anexa 1.....	12
Anexa 2.....	13

„Această publicație este editată cu sprijinul Programului *Egalitate și Participare Civică* al Fundației Soros-Moldova. Opiniile exprimate în această publicație aparțin autorului și nu reflectă neapărat poziția Fundației”.

METODOLOGIA ELABORĂRII RAPORTULUI

Raportul a fost elaborat în urma realizării în perioada noiembrie 2013 – august 2014 a vizitelor de monitorizare la internatele psihoneurologice din s. Cocieri (r. Dubăsari), s. Brînzeni (r. Edineț), s. Bădiceni (r. Soroca) și mun. Bălți. De asemenea, a fost solicitată informația de la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și de la administrația internatelor psihoneurologice, privind numărul de beneficiari, numărul persoanelor incapabile, procedura de admitere, activitățile zilnice organizate pentru beneficiari etc.

Scopul studiului a fost de a stabili cum este asigurat dreptul la capacitate juridică a persoanelor cu dizabilități mintale plasate în internatele psihoneurologice, inclusiv de către personalul instituției, tutore, rude etc.

Ipotezele cercetării:

- persoanele cu dizabilități mintale plasate în internatele psihoneurologice sînt limitate nejustificat în mai multe drepturi fundamentale;
- persoanele cu dizabilități mintale plasate în internatele psihoneurologice sînt abordate excesiv de protecționist, fapt ce limitează afirmarea potențialului lor;
- persoanele cu dizabilități mintale plasate în internatele psihoneurologice suferă de abuzuri din partea tutorelui, personalului instituției, în loc să fie protejate de aceștia.

Întrebările pentru interviuri au fost formulate în baza standardelor Organizației Mondiale a Sănătății formulate în ghidul „Evaluarea și perfecționarea asigurării calității și drepturilor omului în instituțiile de sănătate mintală și îngrijire socială”¹.

În total au fost intervievate 68 de persoane plasate în internatele psihoneurologice (39 de femei și 29 de bărbați), după cum urmează:

Respondenții au fost selectați, aleatoriu, de către echipa proiectului, împreună cu personalul interna-

tului, dintre persoanele care au abilități de a răspunde la întrebările din chestionar.

De asemenea, au fost realizate 6 interviuri cu personalul care a fost desemnat de administrația instituțiilor. După cum urmează:

Bălți	25
Cocieri	12
Brînzeni (Edineț)	15
Bădiceni (Soroca)	16
TOTAL	68

Fiecare respondent și-a dat acordul pentru participarea la colectarea informației pentru acest studiu.

În cadrul vizitelor la internate, de asemenea, au fost observate condițiile, activitățile realizate, interacțiunea și relațiile dintre personal și beneficiari în ceea ce privește respectarea voinței acestora și a capacității juridice.

Limitele studiului. Interviurile au fost realizate doar cu persoanele plasate în secțiile cu un nivel mai înalt de independență, nu au fost vizitate secțiile cu „regim închis”. La unele din interviuri au asistat personalul instituției și există presupunerea că unele din răspunsuri puteau fi influențate de prezența acestora.

Bălți	1 – asistenta medicală superioară 1 – medicul psihiatru
Cocieri	1 - asistenta medicală superioară
Brînzeni (Edineț)	1 – asistenta medicală superioară 1 – medicul psihiatru
Bădiceni (Soroca)	1 – medicul-șef
TOTAL	6

¹ WHO qualityrights tool kit: assessing and improving quality and human rights in mental health and social care facilities, 2012 <https://www.mindbank.info/item/1336>

REZULTATELE CERCETĂRII

1. Situația generală din internatele psihoneurologice

Conform informației prezentate de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (în continuare, MMPSF) în luna noiembrie 2014, în internatele psihoneurologice pentru adulți erau plasate 1641 de persoane (Anexa 1). Dintre acestea, 438 persoane (27%) sunt declarate incapabile. Totodată, 1161 persoane (70%) sunt beneficiari de alocații sociale, ceea ce înseamnă că nu primesc nici o sumă de bani pentru acoperirea necesităților proprii, aceasta fiind transferată direct pe contul instituției pentru întreținerea acestora. În ceea ce privește dezinstituționalizarea, în ultimii 3 ani, în total 36 persoane au fost transferate din internatele pentru adulți, pentru a locui în comunitate.

Din datele prezentate, observăm că 168 persoane (10%) aflate în internatele psihoneurologice, nu au documente de identitate. În cadrul interviurilor cu administrația internatelor s-a stabilit că unii au doar o copie xerox a formei nr. 9, eliberată cu mulți ani în urmă fiind la Spitalul clinic de psihiatrie Codru. De asemenea, sunt persoane care nu dispun nici de forma respectivă. Persoanele care nu dispun de acte de identitate au probleme serioase la momentul când necesită asistență medicală sau spitalizare.

Analizând structura statelor de personal a internatelor psihoneurologice observăm că ea este bazată pe „abordarea medicală” a dizabilității. Personalul unui internat de 300 de beneficiari este constituit din circa:

- 5 unități de medici (psihiatru, terapeut, stomatolog, chirurg, epidemiolog),
- 20 de unități de asistente medicale și
- 100 de unități de infermiere, care lucrează în ture.

Cadrele medicale angajate în internate nu se subordonează Ministerului Sănătății și nu sînt salarizate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. În consecință, salariile sînt mai mici și angajații nu beneficiază de cursurile de perfecționare oferite de Ministerul Sănătății.

Fiind întrebați, în cadrul interviului, cum apreciază situația generală în internat, mai multe din persoane, atât din personalul instituțiilor cît și beneficiari, au menționat că **sunt unele schimbări pozitive în ultimii ani**: „se poartă mai bine cu noi, înainte se purtau mai rău”, „ne hrănesc mai bine”.

Funcționarea internatului are loc în baza unui regulament intern, elaborat în conformitate cu *Regulamentul-cadru de funcționare a internatului psihoneurologic pentru persoane adulte cu dizabilități mintale din subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei*, aprobat prin ordinul MMPSF nr. 4/09.06.2008 (în continuare, Regulamentul-cadru). (Anexa 2)

2. Plasamentul în internat

Fiind întrebați care este **motivul aflării în internat**, beneficiarii au oferit următoarele răspunsuri:

- 8 persoane au comunicat că au venit *din inițiativă proprie*, deoarece sunt utilizatori de scaun rulant și nu doresc să fie o povară pentru cei din jur și singuri nu se descurcă.
- 23 de persoane au spus că au fost aduși *de la școala- internat după ce au împlinit 18 ani sau de către lucrătorul social din localitate*, din cauza relațiilor ostile cu rudele. Fiind persoane cu dizabilitate severă, deseori, erau bătute și lipsite de hrană și îmbrăcăminte.
- 8 dintre persoanele intervievate *nu au putut spune care a fost cauza* și la inițiativa cui au fost plasați în internat.
- 21 de persoane au menționat că au fost plasate în internat *de către rude* doar pentru faptul că sunt epileptici, fiind de acord cu această plasare: „mă tem să stau acasă, la mine crizele erau mai dese și ai mei se tem, nu știu ce să facă cu mine, dar aici primesc tratament”; „așa e mai bine, aici sunt doctori, dar acasă rămîneam singur... eu cadeam des, acum mai rar”.
- 8 persoane au menționat că au fost plasate în internat *prin înșelăciune*, fiind depozitate de bunurile proprii.

„Cumnata prin înșelăciune m-a plasat în internat... Împreună cu Asistența socială au pregătit documentele pentru a mă plasa în internat. Ea mi-a luat tot ce am avut... Eu nu-i ceream ajutor mă descurcam cum puteam. La mine oasele se rup repede și am stat iarna singura fără foc și înghețam și nu venea să mă vadă, dar vara a făcut documente, o spus că mă aduce la sanatoriu și eu am crezut-o, și acum nu mai pot ieși de aici” (*Extras din interviul cu beneficiarul, Internatul din Bădiceni*).

„Mama vitregă, după moartea tatălui meu și-a găsit pe altul, dar pe mine m-au adus aici. La început nu am înțeles unde mă duc, dar am dat acordul numai să scap de coșmarul de acasă, dar acum nu pot să ies. Am un prieten, poate să facă el documentele pe dînsul, ca să mă ia de aici” (*Estras din interviu cu beneficiarul, Internatul din Cocieri*).

„Poliția m-a adus și apoi a vîndut apartamentul...” (*Estras din interviu cu beneficiarul, Internatul din Bălți*)

„Am fost una la părinți, nu înțeleg de ce m-au adus la internat. Înainte mai veneau, dar de cînd sunt aici au uitat de mine... au venit o dată, eu nu mă duc nicăieri” (*Extras din interviu cu beneficiarul, Internatul din Brînzeni (Edineț)*).

Fiind întrebați dacă și-au dat **consimțămîntului plasării în internat**, din 68 persoane intervievate, doar 16 și-au confirmat că și-au exprimat acordul de a fi plasați în internat. Ceilalți, fie au fost transferați din alte internate fără a li se cere acordul, fie au acceptat să fie plasați deoarece li s-a spus că merg la sanatoriu. Unele dintre persoanele aflate în internate au spus: „sunt aici de o viață întregă... cum am ajuns nu țin minte...”

3. Condițiile din cadrul instituției

La întrebarea dacă consideră ca anumite **drepturi le sînt încălcate**, beneficiarii au dat mai multe răspunsuri. Unele persoane au spus că le sînt încălcate drepturile, după cum menționează:

- Nu primesc pensia, nu au posibilitatea de a lucra: „Nu ne dau pensie. De lucrat nu pot. Cu ce să trăiesc? Nu vine la mine nimeni. Au uitat de mine, dar am nevoie de sodă, săpun, mîncare cei care pot să lucreze sunt luați la lucru de către oamenii din sat, dar eu ce să fac? Cum să trăiesc?”
- Dreptul la informație: „Nu avem internet. La internat este o bibliotecă, dar toate cărțile sunt învechite... Eu am dreptul la informație despre boala mea.”

- Dreptul la libertate: „Stau aici închisă, dar eu nu vreau să stau aici și plîng în fiecare zi.”
- Timpul liber: „Aici nu există un teren de sport.”
- Nu au acte de identitate: „Noi nici nu existăm, nu avem nici pașaport, nimic, chiar dacă murim nimeni nu ne va mai căuta”.
- Rele tratamente din partea personalului instituției, sau a altor beneficiari: „Lucrătorii strigă, uneori ne bat sanitarii, ni se iau telefoanele mobile, suntem învinuiți de fapte pe care nu le-am făcut, ni se închide televizorul, se i-a pensia de la bolnavi”. „Sîmbăta și duminica unii sunt închiși dezbrăcați în pielea goală și bătuți”.

Alți beneficiari au răspuns că sînt mulțumiți de condițiile din internat și că li se permite să facă tot ce doresc: „Aici e bine, badaprosti, avem ce mîncă, avem acoperiș deasupra capului, ne dau haine. Iarna e bine, ne face focul, e foarte bine...”

21 din cei intervievați au menționat că drepturile lor sunt încălcate de către rude, anume din cauza casei sau a pămîntului. 10 din persoanele chestionate au mai spus că drepturile lor sunt încălcate și de celelalte persoane aflate în internat: „Suntem îmbrînciți, înjurați, ni se fură mîncarea și îmbrăcămîntea. Noi ne plîngem la sora superioară, dar ea nu ia nici o măsură”.

Cîteva dintre persoanele intervievate au menționat: „Dacă încălcăm disciplina suntem închiși și bătuți.” La întrebarea „De cine sînt bătuți?” au răspuns: „De sanitar... Sunt cazuri cînd ne pun injecții, pentru a ne calma”.

Activitățile zilei. Petrecerea timpului liber

Punctul 14 din Regulamentul-cadru enumeră serviciile prestate de internat. Printre acestea însă nu sînt indicate activități de ocuparea timpului liber, activități de muncă, educaționale etc.

La întrebările despre activitățile din timpul zilei, persoanele au răspuns că **programul intern** conține puține activități. În timpul liber beneficiarii stau pe scaun afară, fac curățenie în cameră, împlutesc. Ocazional, se organizează vizionare de film. Unii beneficiari au spus că li se permite să meargă la biserică din sat.

În mare parte beneficiarii își organizează singuri activitățile în timpul liber. Personalul instituției a menționat că libertatea beneficiarilor este determinată de secția în care aceștia sunt plasați: secția cu regim liber sau cu regim închis. Beneficiarii plasați în secțiile cu „regim închis” au fost observați stînd toată ziua într-o curte special împrejmuțată cu un gard, numită de personal și de alți beneficiari „țarc”. Referitor la programul zilnic de activitate, răspun-

surile au fost destul de diferite, unii din beneficiari au spus: „Aici nu ai ce face, cu totul ieși din minți, vara mai poți sta afară, dar iarna e mai ceva ca la pușcărie”. Alții au menționat: „Nimeni nu ne interzice nimic, mă odihnesc când vreau, privesc film sau ascult muzică. Am cumpărat televizor, mi-au dat voie să pun antena sus, pe acoperiș.”

Facilitățile existente și posibilitățile beneficiarilor de a-și petrece timpul liber diferă de la un internat la altul.

Din discuțiile cu personalul internatului de la Cocieri, aflăm că aici sunt organizate diverse activități: discotecă, vizionare de filme, concerte cu ocazia diverselor sărbători. De asemenea, în acest internat ni s-a spus că funcționează sala de gimnastică, ateliere de cusătorie și broderie. Este disponibilă masă de tenis, sunt televizoare în secții, în hol.

La întrebarea dacă sunt luate în considerație dorințele lor în activitățile zilnice, 27 de beneficiari au declarat că nu se respectă voința lor:

- „Noi nu suntem întrebați ce ne place și ce nu ne place, dacă avem nevoie de ceva”;
- „Noi suntem ca la pușcărie”;
- „Nu am drepturi. Pe cine îl doare capul ce vreau eu? Ușile sunt închise. Nu poți ieși. Sunt ca la închisoare”;
- „Nouă ne spun ce trebuie să facem și noi facem, dacă refuzam, suntem pedepsiți.

Alte persoane plasate în internate, au menționat că li se permite să facă ce doresc, cu permisiunea personalului internatului.

- „Când dorim ceva ne adresăm la medic. Dacă te adresezi, ți se permite”;
- „Ce dorești aceea faci nimeni; nu te impune cu forța.”

Terapie ocupațională

În raportul internatului din Brînzeni (Edineț), pentru anul 2013, se menționează că au fost organizate mai multe oportunități de terapie ocupațională pentru beneficiarii internatului, în cadrul unui proiect finanțat de Pro Mente (Austria) și AREAS (Romania). Personalul internatului a beneficiat de un seminar de instruire la tema „Relația dintre beneficiari și personalul instituției”. În cadrul proiectului a fost amenajată o livadă, seră, ateliere de împletit. Activitățile se fac de 3 instructori de muncă, care implică beneficiarii în diverse lucrări.

În cadrul interviurilor realizate, personalul internatului a menționat că în perioada caldă a anului, majoritatea beneficiarilor sunt ocupați în gospodăria auxiliară la îngrijirea culturilor prășitoare,

îngrijirea animalelor. O altă parte din beneficiari participă la aducerea în ordine a teritoriului internatului, la curățenia cosmetică a încăperilor blocurilor de locuit. În perioada rece a anului beneficiarii participă la curățirea zăpezii pe teritoriul internatului, ordine, transportarea cărbunelui de la depozit la cazangerie. Aproximativ 14 beneficiari pe zi au fost implicați în programul de ergoterapie în sere. Circa 15 femei sunt implicate în atelierul de croitorie, broderie, împletire. Administrația internatului a menționat că una din probleme este că nu este articol în buget pentru a finanța deplasări, excursii, a remunera munca pe care o fac beneficiarii.

În internatul din Bădiceni (Soroca), în cadrul unor proiecte de cooperare cu societatea civilă, au fost create ateliere de croitorie, croșetare, asamblarea mobilei. Toți beneficiarii și personalul cu care am discutat au menționat că aceasta este o acțiune binevenită. Cu regret, în prezent, nu funcționează pentru că nu sînt resurse pentru materia primă, produsele nu pot fi vîndute pe piață.

Activități de muncă

Conform punctului 7 lit. (s) din Regulamentul-cadru de funcționare a internatelor, beneficiarul are dreptul „de a nu desfășura activități lucrative (aducătoare de venituri pentru internat sau pentru personalul angajat al internatului) împotriva voinței lui”.

Beneficiarii intervievați au menționat că sunt implicați în diverse lucrări pe teritoriul internatului. Unii dintre ei spun că ajută binevol, alții că sunt impuși să lucreze.

- „Mai lucrez pe teritoriu, când este nevoie”;
- „Sunt pusă la măturat”.

Unele persoane sunt „angajate” (neoficial) la cantină:

- „Curăț cartofi, fac ce îmi spun, ajut la mîncare și îmi plătește 100 de lei pe lună”.
- „Spăl podeaua, am grijă de pacienți și îmi plătește 100 de lei pe lună”.

Mai multe din persoanele interviuate au menționat că **pleacă la lucru în localitate**, pentru a câștiga un ban. Aceștia au menționat că pot pleca la lucru în sat, cu permisiunea administrației. Uneori sînt luați acasă de angajații instituției pentru a îndeplini lucrări în gospodăriile acestora. În acete cazuri sînt plătiți mai puțin: „...dacă ne cheamă oamenii din sat la lucru ne hrănesc și ne plătesc mai bine, dacă ne ia la lucru cineva din lucrătorii internatului, deseori lucrăm numai pentru mîncare”.

– Puteți refuza de a merge la lucru?
– Nu.
– De ce?
– Eu aici nu pot să spun „nu”. Dar aceasta este una din puținele posibilități de a ieși în sat.” (*Extras din interviu cu beneficiarul, Internatul din Bădiceni*).

„– Dacă nu ajutam la personal nu ne dau detergenți sau articole igienice”. (*Extras din interviu cu beneficiarul, Internatul din Brînzeni (Edineț)*).

Alimentația beneficiarilor

Personalul interviuat a comunicat că meniul este stabilit de către administrație, beneficiarii nu pot participa la formarea lui. Meniul este format ținând cont de numărul de calorii necesar. La internatul din Bădiceni, s-a constatat că nu există ospătărie, astfel beneficiarii servesc masa în camera unde locuiesc.

Cazare

În toate internatele medicul șef decide cine în ce cameră/secție va locui. În acest caz se ia în calcul diagnoza și a gradul de independență a beneficiarului. Nu există proceduri scrise de cazare și revizuire a a acestei decizii. Din spusele administrației, se ia în considerație dorința beneficiarilor pentru că, din spusele administrației, sunt interesați ca aceștia să se înțeleagă bine între ei.

Condițiile de cazare variază de la internat la altul. De exemplu la Internatul din Bălți stau câte 2-3 persoane în cameră, în Bădiceni - 20 persoane. Dacă unii din beneficiari se căsătoresc, apare o problemă. La Bădiceni doar o pereche stă împreună, pentru că nu există camere disponibile. La alte internate cuplurilor li s-a permis să locuiască împreună, administrația acordând câte o cameră separată. La Internatul din Bădiceni (Soroca), la inițiativa tinerilor, administrația a invitat preotul din sat care i-a cununat, pregătind pentru ei și o masă de sărbătoare.

Amenajarea camerei, lucrurile personale

În general, la toate internatele personalul chestionat a spus că fiecare își poate instala televizorul în cameră, precum și alt echipament, dacă dorește. Unii beneficiari au spus că li se permite să instaleze în camere televizoare, antene de satelit, mașină de spălat. Un beneficiar a spus că are mașina lui de spălat personală și directorul îl impune să spele și hainele altor pacienți.

Serviciile medicale, consimțământul la tratament

Toți membrii personalului interviuați au menționat că deciziile cu privire la serviciile medicale se iau de medic, ținând cont de starea clinică a pacientului. La întrebarea „Dacă este respectată voința beneficiarului la alegerea formei de tratament?” personalul internatului a comunicat că nu întotdeauna este respectată voința beneficiarului, cum ar fi când el este agresiv sau nu este conștient, ori este iresponsabil. În general, personalul a menționat că încearcă să nu meargă împotriva voinței beneficiarului. Dacă beneficiarul refuză tratamentul acesta este schimbat. Atunci când beneficiarul refuză tratamentul, acest fapt este înregistrat în foia de indicații sau în jurnal.

Unul din medicii chestionați a explicat că aplică Ordinul Ministerului Sănătății nr. 303 din 06.05.2010, prin care a fost aprobat modelul acordului informat în formă scrisă. Medicul a spus că a aflat despre el de la colegii din instituțiile medicale și, din proprie inițiativă, a hotărât să-l aplice. Personalul internatului însă a comunicat că nu este o practică frecventă de a solicita consimțământul pacientului în formă scrisă pentru primirea tratamentului medical.

În unele internate s-a comunicat că nu sunt suficienți medici psihiatri pentru numărul de pacienți. De exemplu, la Internatul din Bălți este o unitate funcție de psihiatru la circa 300 de persoane cu dizabilități mintale plasate în instituție. La Bădiceni este 0,5 unitate funcție de psihiatru la 220 beneficiari, iar medicul psihiatru nu se află în instituție, ci vine periodic de la Soroca. Dacă beneficiarii sînt în stare de criză ei sînt trimiși la spitalul de psihiatrie din Chișinău sau, respectiv, din Bălți.

Una din problemele în acordarea asistenței medicale, semnalată de personal, este că medicamentele pentru beneficiari sînt procurate din bugetul instituției și nu din fondurile bugetului asigurării obligatorii de asistență medicală.

Pedepse și rele tratamente

Punctul 7 lit. (e) din Regulamentul-cadru prevede dreptul beneficiarilor „de a nu fi abuzați, abandonați, neglijați sau pedepsiți, hărțuiți sau exploatați sexual”.

Fiind întrebați dacă se aplică pedepse și dacă da, care anume, beneficiarii interviuați au menționat:

- „Ne pune amenazină”;
- „Ne bat sanitariii”;
- „Ne pune să spălăm podele și alte lucrări prin curte”;

- „Ne închide și nu ne dau mâncare”;
- „Suntem închiși în izolator/secție cu regim închis pe o săptămână, sau chiar și o lună”;
- „Ne schimbă în alte camere, cu persoane care ne bat”
- „Se ia telefonul, se închide televizorul”.

„Am fost închisă în blocul 2, unde poți să stai o lună. Dacă nu vrei să faci curat, ți se iau hainele. Sanitarii bat pacienții și îi pun să bea pastile cu forța, dacă nu, îi sperie că vor fi închiși în blocul 2.” (*Extras din interviu cu beneficiarul, Internatul din Balți*)

Plecarea din internat

Ieșirea beneficiarilor de pe teritoriul internatului se face doar cu acordul administrației. Beneficiarii primesc un „permis” de ieșire, dacă au purtare satisfăcătoare. De obicei, permisul de ieșire îl dă medicul psihiatru sau medicul-șef. Acesta poate fi retras în cazul unui comportament necorespunzător din partea beneficiarului. Personalul interviuat a explicat motivele din care ieșirea beneficiarilor de pe teritoriul internatului este restricționată: beneficiarii sunt implicați în cerșetorie, apar probleme cu poliția și comunitatea, uneori aduc băuturi alcoolice.

La internatul din Brînzei (Edineț) s-a menționat că ieșirea de pe teritoriul internatului se face doar dacă beneficiarul este însoțit de infirmieră: „Deoarece este pericol de mașini ori pentru că administrația poate fi trasă la răspundere dacă beneficiarul a plecat și a produs careva daune altor persoane”.

Relația dintre personal și beneficiari

La întrebarea dacă „Se implică personalul internatului în discuții cu Dvs.?” 30 dintre persoanele interviuate au răspuns „Nu”, 19 au răspuns – „foarte rar”.

Informarea despre drepturi

Punctul 7 lit. (a) din Regulamentul-cadru prevede drepturile beneficiarilor „de a fi informați (ei și reprezentanții lor legali) asupra drepturilor și responsabilităților în calitate de beneficiari ai serviciilor prestate în internat, de a fi consultați cu privire la toate deciziile care îi privesc”.

Persoanele interviuate au menționat că personalul internatului nu le informează despre drepturile lor. Angajații internatului cu care s-a discutat au confirmat că se comunică despre drepturile beneficiarilor doar verbal. În cadrul vizitelor nu am observat existența unor panouri informative sau materiale scrise despre drepturile și obligațiile beneficiari-

lor sau textul Regulamentului-cadru de funcționare a internatului.

Confidențialitatea informației

Informația despre beneficiar este păstrată în dosar medical și dosar personal. La acestea au acces personalul instituției. Modul de păstrare a informației nu este reglementat prin nici un regulament sau proceduri scrise.

Mecanisme de plîngere

Toți cei interviuați au declarat că plîngerile sunt adresate verbal. În funcție de situație și de internat, plîngerile sunt adresate către dădacă, sora superioară, medic, director. Circa jumătate dintre persoanele chestionate au menționat că sunt analfabete și nu pot scrie o plîngere. 27 de persoane au declarat că, în cazul în care sunt bătuți sau înjurați de celelalte persoane aflate în internat, se adresează cu plîngere la sora superioară. O persoană a declarat: „sora superioară îi ocărăște să nu mai facă așa sau la cei foarte răi le pune amenazină”. La întrebarea „În cazul în care sunteți bătuți de lucrătorii din internat cu-i vă plîngeți?” Majoritatea persoanelor interviuate au declarat că „nu ai cui să te jălui”, „...nu-i nici un folos, îți faci mai rău, mai ești bătut și pentru că ai pîrît”. Alții au declarat: „Ne plîngem la șef, dar în zadar, nimic nu se schimbă, primești mai mult amenazină”.

Regulamentul-cadru prevede la punctul 7 lit. (f) dreptul beneficiarilor „de a face sugestii și reclamații fără teama de a fi supuși măsurilor de pedeapsă”.

„Există o cutie în care poți să depui plîngere, dar ea nu funcționează.” (*Extras din interviul cu beneficiarul, Internatul din Cocieri*)

Vizite independente de monitorizare

Din spusele persoanelor plasate în internate, vizitele de monitorizare realizate de ONG-uri și instituțiile pentru drepturile omului au un impact pozitiv, deși ei uneori sunt pedepsiți pentru informația care o comunică. 22 din cei interviuați au menționat: „după ce au mai fost alde voi pe aici, situația e mai bună, dar din păcate, alții pe noi ne pîrăsc și, după ce vă duceți, pe noi ne cheamă și ne pedepsesc”. Unii au spus: „Mai ales cînd vin oaspeți toți se poartă frumos, și mîncarea e mai gustoasă”; „mai veniți pe la noi, situația se schimbă spre bine cînd veniți voi”.

Accesul la asistență juridică

Majoritatea din cei intervievați au declarat că nu au avut acces la jurist și că nu au cui să se plîngă. Doar 7 din persoanele interviuate au menționat că au discutat cu un avocat, 5 dintre acestea -pe cazurile legate de viol din internatul de la Bălți, iar altele pe cazuri legate de proprietate.

Nevoi de instruire pentru personalul internatului

Personalul interviuat a menționat că ar avea nevoie să beneficieze de următoarele instruirii:

- a) Comportamentul personalului cu beneficiarii. Inclusiv, cum se pot face inițierea în activități de muncă ale beneficiarilor. Obligațiile beneficiarilor. Cum se poate de reacționat în cazul încălcării regulamentului intern de către beneficiari. Cum să procedeze dacă beneficiarii insultă lucrătorii, ca să păstreze igiena personală etc.
- b) Vizite de studiu la anumite instituții model.
- c) Drepturile și obligațiile beneficiarilor.

4. Relațiile beneficiarilor cu comunitatea

Situația referitor la proprietate:

33 dintre persoanele interviuate nu au proprietate sau nu cunosc care este situația cu privire la proprietatea lor. La 17 persoane proprietatea a fost vîndută, 5 dintre ei, în urma vînzării, au beneficiat de anumite sume bănești (o persoană a primit 3000 de lei, altă persoană - 800 lei, 2 - cîte 300 de lei, o persoana declară că a primit și ea o sumă de bani dar nu ție minte cît). La 12 dintre persoane proprietatea este administrată de către rude, tutore.

„Am fost silit să spun că nu pretind la casă, cînd am fost în concediu la rude, pe urmă nu au mai fost pe la mine, eu am scris lor să mă ia în concediu, dar ei nu vin după mine. A fost o nană și o spus că acum tot aparține la un frate de-al meu...După ce am semnat niște foi, nu mai vin pe la mine, a spus ca va vinde casa și o să-mi dea și mie bani, dar au uitat de mine, cred că acum totul e a lor.” (Extras din interviu cu beneficiarul, Internatul din Cocieri)

„Totul a rămas la o soră, dar ea e bătrîna și vine cam rar la mine, îmi da cîte oleacă de bani: 30-50 lei la 3-4 luni.” (Extras din interviu cu beneficiarul, Internatul din Cocieri)

Dezinstituționalizarea și transferul în comunitate

Persoanele interviuate au declarat că ar putea pleca, dar nu au unde, nu-i ia nimeni, nu se pot întreține singuri.

„Nu am bani cu ce trăi, nu am unde. Cît poți să cîștigi dacă lucrezi la alții? Iarna cu ce te încălzești? Aici, de bine de rău, te hrănește și îți dau haine, iarna ai acoperiș. Unde să te duci?” (Extras din interviu cu beneficiarul, Internatul Brînzei)

„Chiar dacă suntem mai diferiți un pic, cred că merităm să trăim în familie, nu prin internate toată viața.” (Extras din interviu cu beneficiarul, Internatul din Bălți)

Beneficiarii au declarat că pot pleca, temporar, la rude, o dată pe an, în concediu. Pentru aceasta rudele trebuie să se prezinte la internat și să scrie o cerere.

Toți cei chestionați din administrația instituțiilor au menționat că sunt foarte puține cazuri de transfer în comunitate. La Brînzei (Edineț) sunt 3 cazuri în anul 2013. La Bădiceni în 2012, 6 persoane au fost transferate pentru a locui în comunitate (în casa comunitară din s. Sofia, Fundația „Casa mea”), în 2013 – 3 persoane, 2014 – 2 persoane.

În toate cazurile, actele au fost pregătite de asistentul social din comunitate prin intermediul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Internatul nu se implică în procesul de transfer în comunitate.

Medicul-șef de la unul din internate a menționat că, în opinia sa, circa 10-15% din beneficiarii instituției ar putea locui în comunitate.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. Situația generală din internatele psihoneurologice

- Situația în internate depinde în mare măsură de administrația instituției: organizarea activităților, a programului zilnic, relația dintre personal – beneficiari. Se recomandă să fie respectate prevederile *Regulamentului-cadru de funcționare a internatului psiho-neurologic pentru persoane adulte cu dizabilități mintale din subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei*. Se consideră binevenită perfecționarea Regulament-cadru și elaborarea Standardelor minime de calitate pentru aceste instituții. De asemenea, elaborarea și aprobarea unor proceduri interne specifice de lucru cu pacienții, de aplicare a măsurilor de imobilizare, inclusiv medicamentoasă, depunere a plîngerilor etc.
- În internate predomina „abordarea medicală” a dizabilității. Persoanele sînt numite „tutelați”, „invalizi”, „bolnavi”, „pacienți” etc. Se recomandă ca Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei să adopte o strategie de reformare a serviciilor oferite pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv cele plasate în instituții rezidențiale. Se recomandă de a revizui statele de personal ale acestor instituții, astfel ca să fie mai puțini angajați medicali și mai mult personal social de suport. Este necesar de a fi schimbată integral abordarea față de persoanele plasate, pentru a asigura respectarea dreptului persoanelor de a face propriile alegeri și demnitatea persoanei.
- Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și administrația internatelor psihoneurologice să fie deschiși pentru monitorizări din partea societății civile, instituțiilor pentru drepturile omului.

2. Plasamentul în internat

- Plasamentul în internatele psihoneurologice se face deseori fără acordul persoanei. Se recomandă de a institui garanții că, în toate cazurile,

plasarea se face cu consimțămîntul persoanei și numai după ce s-au luat toate măsurile de a integra persoana în alte servicii din comunitate.

3. Condițiile din cadrul instituției

- Printre serviciile prestate de internatele psihoneurologice enumerate în pct. 14 din Regulament-cadru nu sînt indicate activitățile de ocupare a timpului liber, activități de muncă, educaționale etc. Se recomandă de a completa prevederile Regulamentului-cadru în acest sens.
- Administrația internatelor, cu suportul MMPSF, se recomandă să dezvolte activități de ocuparea timpului liber, a diversifica programul intern implicînd activ și ținînd cont de dorințele beneficiarilor. A crea ”atelier” de lucru pentru a oferi oportunități de muncă și ocupație pentru persoanele plasate similare celor realizate la Bădiceni și Brînzei. A introduce state de personal care să fie responsabile de aceasta.
- A introduce state de personal care să ofere suport beneficiarilor în luare deciziilor. În prezent, infirmiera este responsabilă atît de curățenie, cît și de acordarea îngrijire la 20-30 persoane concomitent.
- A elabora și a aplica proceduri scrise de plasare a beneficiarilor în camere, amenajarea camerelor, alimentație, lucruri personale care să respecte dreptul la independență și viața privată a beneficiarilor. Beneficiarii să aibă mai multă libertate în a-și amenaja după propria dorință camera în care locuiesc, a decide cu cine locuiesc, a decide asupra meniului zilnic și programului în cadrul instituției. A permite persoanelor care s-au cîștorit să locuiască împreună.
- S-a constatat că nu sînt aplicate proceduri de a lua consimțămîntul beneficiarului la aplicarea tratamentului medical. Personalul medical din cadrul internatelor nu se subordonează Ministerului Sănătății și nu sînt salariați de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. În consecință, salariile sînt mai mici și nu beneficia-

ză de cursurile de perfecționare oferite de Ministerul Sănătății.

- Mai multe persoane au semnalat o practică de aplicare a pedepselor din partea lucrătorilor internatului și a abuzurilor din partea altor beneficiari. Acest fapt indică o problemă serioasă în funcționarea internatelor psihoneurologice care necesită soluționare imediată.
- Lipsește cu desăvârșire orice mecanism cu privire la înaintarea plîngerilor și soluționarea acestora. Regulamentul-cadru ar trebui completat cu prevederi privind depunerea și examinarea plîngerilor.
- Beneficiarii internatelor nu sunt informați despre drepturile de care dispun, atît în cadrul internatului cît și în raport cu rudele, dreptul la proprietate, moștenire etc. Se recomandă administrației internatelor de a plasa în loc accesibil pentru beneficiari textul Regulamentului internatului și alte informații despre drepturile beneficiarilor.
- Circa 10% din beneficiari internatelor psihoneurologice nu dispun de acte de identitate, fapt ce le limitează exercitarea drepturilor fundamentale ale omului. Este necesar ca administrația internatelor să soluționeze de urgență această problemă.

- Beneficiarii din toate internatele psihoneurologice au rugat ca asemenea vizite de monitorizare să se repete cît mai frecvent, deoarece conform constatărilor beneficiarilor, după realizarea acestora, atitudinea administrației și lucrătorilor din internate față de ei se schimbă spre bine. Beneficiarii menționează ca în rezultatul vizitelor, în ultimii ani s-a îmbunătățit situația.

4. Relația beneficiarilor cu comunitatea

- Majoritatea dintre beneficiari nu cunosc dacă au proprietate, iar fiecare al 4-lea din cei intervievați spun ca proprietatea lor a fost vîndută la prețuri de nimic. Acest fapt indică că actualul mecanism de tutelă care nu oferă o protecție eficientă, iar persoanele cu dizabilități mintale sînt deseori victime ale abuzurilor din partea tutorelui, rudelor și a altor persoane.
- Internatele sînt amplasate departe de localități, motiv din care beneficiarii sînt vizitați foarte rar de către rude.
- A elabora și implementa un program de dezinstituționalizare pentru cei 10-15% dintre beneficiarii care au un grad sporit de independență. A oferi servicii de suport pentru beneficiarii care se mută în comunitate.

ANEXA 1

**MINISTERUL
MUNCII, PROTECȚIEI
SOCIALE ȘI FAMILIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**МИНИСТЕРСТВО
ТРУДА, СОЦИАЛЬНОЙ
ЗАЩИТЫ И СЕМЬИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2009. Chișinău, sir. Vasile Alecsandri, I
Tel. +373 22 269301 : Fax. +373 22 269310
e-mail: secreiariat@mmDsf.gov.md: web:
www.mmpsf.gov.md

МД-2009. Кишинэу, ул. Василе Александра 1
Тел.: +373 22 269301: Факс. +373 22 269310
e-mail: secretariat@mrnpsf.gov.md:
web: www.mrnpsf.gov.md

28.11.14 nr. 01-4376
la nr. _____ din _____

**Centru de Asistență Juridică pentru persoanele
cu Dizabilități**

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a examinat adresarea Dumneavoastră din data de 20 octombrie 2014, nr. 83, și prezintă informația conform solicitării.

Nr.	Denumirea instituției	Nr. total al persoanelor plasate în instituție	Nr. persoanelor declarate incapabile	Nr. persoanelor documentate	Nr. pers. beneficiare de plăți sociale		Nr. de persoane dezinstituționalizate (ultimii 3 ani)
					Pensie pe invaliditate	Alocație socială	
1	Internatul psihoneurologic s. Brînzeni, r. Edineț	291	56	261	73	218	7
2	Internatul psihoneurologic mun. Bălți	547	145	525	173	344	6
3	Internatul psihoneurologic s. Bădiceni, r. Soroca	444	155	333	56	388	15
4	Internatul psihoneurologic s. Cocieri, r. Dubăsari	359	82	354	148	211	8

Viceministru

Sergiu Sainciuc

Ex. Levința Lilia Tel. 26-93-21

APROBAT
prin Ordinul Ministrului Protecției Sociale,
Familiei și Copilului
nr. 44 din „ 09 ” iunie 2008

REGULAMENT - CADRU

de funcționare a Internatului psihoneurologic pentru persoane adulte cu dizabilități
mentale din subordinea Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului

1. DISPOZIȚII GENERALE

1. Internatul psihoneurologic (în continuare Internat) este instituție de plasament temporar sau permanent, prestatoare de servicii socio-medicale, pentru persoane adulte cu dizabilități mentale.
2. Internatul are statut de persoană juridică, dispune de ștampilă, cont bancar și formulare.
3. Structura organizatorică și statele de personal sînt aprobate, în modul stabilit, de către Ministrul Protecției Sociale, Familiei și Copilului.
4. Internatul își desfășoară activitatea în conformitate cu Declarația universală a drepturilor omului, legislația în vigoare a Republicii Moldova și prezentul Regulament-cadru.
5. Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului în continuare MPSFC, este fondator al internatului și asigură buna funcționare a acestuia.
6. Internatul își organizează și desfășoară activitatea în baza următoarelor **principii**:
 - a) respectarea drepturilor omului;
 - b) egalitatea șanselor și nondiscriminarea;
 - c) respectarea demnității personalității;
 - d) accesibilitatea la servicii de calitate;
 - e) asigurarea unui tratament individualizat;
 - f) asigurarea unei intervenții profesionale și complexe;
 - g) asigurarea confidențialității și a eticii profesionale;
 - h) deschidere către comunitate și flexibilitate;
7. Pe parcursul perioadei de aflare în internat, beneficiarului i se asigură respectarea următoarelor **drepturi**:
 - a) de a fi informați (ei și reprezentanții lor legali), asupra drepturilor și responsabilităților lor în calitate de beneficiari ai serviciilor prestate în internat, și de a fi consultați cu privire la toate deciziile care îi privesc;
 - b) de a fi informați cu privire la starea lor de sănătate;
 - c) de a-și desfășura activitățile într-un mediu fizic accesibil, sigur, funcțional și intim;
 - d) de a li se păstra toate datele în siguranță și confidențialitate: excepțiile de la regulă sunt consemnate în scris în acord cu beneficiarii sau cu reprezentanții lor legali;
 - e) de a nu fi abuzați, neglijați, abandonați sau pedepsiți, hărțuiți sau exploatați sexual;
 - f) de a face sugestii și reclamații fără teamă de a fi supuși măsurilor de pedeapsă;
 - g) de a fi tratați și de a avea acces la toate serviciile internatului fără discriminare;
 - h) de a-și manifesta și exercita liber orientările și interesele culturale, etnice, religioase, etc. conform legii;

- i) de a-și dezvolta talentele și abilitățile;
- j) de a fi sprijiniți pentru a se angaja în muncă;
- k) de a-și utiliza așa cum doresc lucrurile personale;
- l) de a-și gestiona așa cum doresc resursele financiare cu excepția cazurilor de restricție legală sau dacă există acorduri scrise între internat și beneficiar sau reprezentantul legal, privind gestionarea banilor și bunurilor beneficiarilor;
- m) de a fi anunțați în scris și de a putea fi audiați cu 21 zile lucrătoare înainte, dacă vor fi excluși de la activitățile internatului (cazuri de transfer ori rezilierea unilaterală a contractului de serviciu); fac excepție cazurile de agravare a stării de sănătate a beneficiarului, agresarea de către beneficiar a personalului sau altor beneficiari, etc. (situații ce sunt stipulate în contractul de servicii);
- n) de a fi excluși/transferăți din internat numai:
 - din rațiuni de ordin medical la dorința beneficiarului,
 - pentru comportamente ce sunt un pericol pentru beneficiar sau pentru ceilalți beneficiari,
 - pentru comportamente care prejudiciază sau deranjează rutinele zilnice ale activităților internatului,
 - în cazul în care cerințele de reabilitare ale beneficiarului depășesc posibilitățile de servicii ale internatului,
 - în cazul de forță majoră (cataclisme naturale, apariția unui focar de infecție epidemică etc.), prevăzute în contractul de servicii,
- r) de a practica cultul religios dorit;
- s) de a nu desfășura activități lucrative (aducătoare de venituri pentru internat și pentru personalul angajat al internatului) împotriva voinței lui;
- t) de a se implica și a participa la toate deciziile care îl privește;
- u) de a fi tratați individualizat, pentru o valorizare maximă a potențialului personal;
- f) de a primi răspuns la solicitările, opiniile exprimate.

8. Personalul de specialitate al internatului cunoaște particularitățile individuale legate de tipul și gradul de dizabilitate ale beneficiarilor, astfel încât să poată stabili o comunicare și relații adecvate cu aceștea, are abilități empatică și de comunicare.

9. Internatul exercită atribuțiile de tutelă a beneficiarilor plasați în instituție, cu excepția cazurilor în care beneficiarul dispune de tutelă dacă acesta nu contravine intereselor lui.

II. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE DE BAZĂ

10. Scopul Internatului este asigurarea protecției sociale a beneficiarilor, prin acordarea măsurilor de recuperare, menținere a capacităților și (re)integrare socială.

11. Obiectivele Internatului sînt:

- a) acordarea asistenței socio-medicale beneficiarilor în conformitate cu necesitățile speciale și particularitățile de dezvoltare individuală.
- b) facilitarea socializării și (re)integrării beneficiarului în familia biologică, extinsă sau în comunitate.

III. BENEFICIARII INTERNATULUI

12. Beneficiarii de servicii sociale sunt persoane, care la un moment dat se pot afla într-o situație de dificultate generatoare de marginalizare sau excludere socială în lipsa suportului acordat de familie sau comunitate și sunt dependente de ajutor terțiar.

13. Beneficiază de prevederile prezentului Regulament cetățenii Republicii Moldova, cetățenii străini și apatrizii domiciliați în Republica Moldova în conformitate cu legislația în vigoare.

IV. SERVICIILE PRESTATE DE INTERNAT

14. Internatul prestează beneficiarilor următoarele servicii:

- a) asigură o alimentație corespunzătoare calitativă și cantitativă (raport caloric, diversitate, prelucrare etc.) conform normelor, după necesitate asigură hrană dietetică beneficiarilor conform prescripțiilor medicului sau ale dieticianului;
- b) asigură asistență beneficiarilor pentru hrănire din partea personalului într-o manieră discretă, tolerantă, încurajându-se totodată formarea abilităților de hrănire independentă;

- c) asigură servirea mesei în dormitoare/odăi numai persoanelor a căror condiție de sănătate nu permite deplasarea acestora în sufragerie;
- d) asigură fiecărui beneficiar obiecte de igienă personală, îmbrăcăminte și încălțăminte conform normelor;
- e) aplică programe de curățenie și dezinfecție conform normelor pentru toate spațiile pe care le deține;
- f) asigură fiecărui beneficiar activități de supraveghere și menținere a sănătății;
- g) asigură accesul fiecărui beneficiar la asistența medicală, conform normelor;
- h) asigură servicii socio-medicale de recuperare și reabilitare conform Planului Individualizat de servicii de kinetoterapie, ergoterapie, psihoterapie, fizioterapie etc.);
- i) asigură beneficiarii cu aparataj auditiv, optic, articole proteico- ortopedice;
- j) asigură beneficiarilor condiții pentru mișcare și activități în aer liber;
- k) în cazul în care un beneficiar se află în stadiu terminal se asigură asistență corespunzătoare;
- l) organizează și asigură înmormântarea beneficiarilor care nu au rude;
- m) asigură îngrijire și întreținere zilnică într-un cadru de viață cât mai asemănător celui din familie;
- n) acordă pregătire pentru (re)integrarea socio-familială;
- o) asigură dezvoltarea și menținerea relațiilor cu familia și comunitatea.

V. PERSONALUL INTERNATULUI

15. Structura de personal a internatului asigură desfășurarea efectivă și eficientă a activității procesului de furnizare a serviciilor.

16. Structura de personal este descrisă în schema de încadrare a internatului, stabilită și aprobată de Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului în conformitate cu scopul și obiectivele internatului.

17. Fișa postului va fi elaborată de inspectorul responsabil de resurse umane, în comun cu șeful secției/direcției, aprobată de conducătorul instituției.

18. Fiecare salariat este angajat conform cerințelor expuse în fișa postului (calificare, competență, experiență necesară, abilități profesionale, aptitudini) și este obligat să le respecte.

19. Angajarea/promovarea personalului se realizează conform criteriilor de competență astipulate în fișa postului.

20. În repartizarea personalului care lucrează nemijlocit cu beneficiarii, administrația instituției va ține seama pe cât posibil de afinitățile dintre lucrători și beneficiari, prioritate avînd preferințele beneficiarilor.

21. La momentul angajării, iar ulterior la fiecare 6 luni, personalul internatului este obligat să treacă examenul medical, conform standardelor Ministerului Sănătății.

22. Angajații sînt obligați să respecte principiul confidențialității informațiilor despre viața intimă a familiilor și beneficiarilor, pe care le obțin în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, să nu pretindă și să nu primească foloase necuvenite pentru activitatea desfășurată în internat.

VI. ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA INTERNATULUI

23. Capacitatea maximă a internatului este de 550 beneficiari.

24. Internatul are și aplică un Regulament de funcționare a instituției date, aprobat prin ordinul Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului.

25. Internatul este amenajat în corespundere cu nevoile speciale ale beneficiarilor.

26. Internatul dispune de un izolator, cu un număr de paturi, care reprezintă 10% din numărul total. În izolator se întrețin beneficiarii nou internați și cei care au nevoie de izolare în caz de boală.

VII. PLASAREA ȘI SISTAREA PLASAMENTULUI BENEFICIARILOR ÎN INTERNAT

27. La plasarea în internat se prezintă următoarele acte:

- a) îndreptarea eliberată de Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului;
- b) cererea tutorelui sau autorității tutelare;
- c) fișa medicală a potențialului beneficiar;
- d) fișa de ambulator (025/E);
- e) concluzia comisiei medicale consultative cu recomandarea tipului de instituție;

- f) microradiograma și descrierea ei;
- g) rezultatele examenelor de laborator (grupa intestinală, rezultatele analizei MRS, HIV-infecția, F-30 în lunile de vară, difteria în lunile de iarnă);
- h) certificatul despre contactul cu boli infecțioase în ultimele 21 de zile;
- i) buletinul de identitate (copie);
- j) polița de asigurare obligatorie de asistență medicală (copie);
- k) legitimația de pensionar (copie);
- l) ancheta socială vizînd condițiile de trai și sociale ale beneficiarului;
- m) două fotografii 3x4 cm;
- n) demersul Direcției, Secției asistență socială și protecție a familiei din teritoriu;
- o) demersul primarului cu decizia organului administrației publice locale.

28. Contraindicații la plasarea în internat:

- a) tuberculoză în fază activă;
- b) maladii dermatologice contagioase;
- c) infecții respiratorii acute;
- d) boli sexual transmisibile, HIV-infecția;
- e) afecțiuni psihice cronice în faza de acutizare.

29. Evidența scriptică a beneficiarilor se face la plasarea acestora în internat prin înscrierea în registrul general privind evidența beneficiarilor plasați, în ordinea sosirii. Registrul se păstrează permanent la sediul internatului. Durata păstrării registrului este de 75 ani.

30. Dosarul beneficiarului plasat în internat trebuie să conțină:

- a) îndreptarea eliberată de Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului;
- b) fotografia beneficiarului;
- c) buletinul de identitate (originalul/copie);
- d) fișa medicală;
- e) ancheta socială vizînd condițiile de trai și sociale ale beneficiarului;
- f) adeverința vizînd componența familiei;
- g) actele privind situația părinților, familiei;
- h) adeverința de la locul de trai privind bunurile mobiliare și imobiliare ale beneficiarilor, date despre persoanele care administrează bunurile beneficiarului plasat în internat, precum și date despre rudele apropiate.

31. Sistarea plasamentului beneficiarului în caz de (re)integrare în familia biologică, extinsă sau transferare în alte instituții se face cu acordul Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului.

VIII. MANAGEMENTUL INTERNATULUI

32. Administrarea internatului o realizează directorul. Angajarea directorului se efectuează în bază de concurs. Directorul este angajat și eliberat din funcție prin ordinul Ministrului Protecției Sociale, Familiei și Copilului.

33. Funcțiile Directorului internatului:

- a) angajează și eliberează din funcție personalul internatului. Directorul - adjunct și contabilul-șef sunt angajați și eliberați din funcție cu acordul Ministrului Protecției Sociale, Familiei și Copilului;
- b) organizează și evaluează activitatea personalului;
- c) identifică oportunitățile de perfecționare a personalului în vederea creșterii competenței acestuia în procesul de furnizare a serviciilor;
- d) acordă premii și alte plăți suplimentare;
- e) aplică sancțiuni disciplinare și încurajări;
- f) poartă responsabilitate deplină pentru calitatea serviciilor prestate;
- g) reprezintă internatul în relațiile cu alte instituții publice sau private;
- h) gestionează bunurile materiale și mijloacele financiare ale internatului;
- i) elaborează Planul de activitate al instituției;
- j) elaborează și prezintă Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului rapoartele semestriale de activitate a internatului.

34. Pentru nerespectarea prevederilor prezentului Regulament-cadru administrația internatului poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

IX. ACTIVITATEA FINANCIAR-ECONOMICĂ ȘI GOSPODĂREASCĂ

35. Internatul este finanțat din bugetul de stat în conformitate cu legislația în vigoare.

36. Internatul își desfășoară activitatea economică și financiară în conformitate cu devizul de cheltuieli aprobat de Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului. Are balanță proprie și cont de decontare în lei.

37. Internatul asigură:

- a) evidența dosarelor personale ale beneficiarilor;
- b) evidența rapoartelor statistice operative și de contabilitate, prezentarea lor în termenele stabilite;
- c) procurarea și folosirea rațională a medicamentelor, utilajului, aparatajului, inventarului, produselor alimentare, îmbrăcăminte, lenjeriei etc.;
- d) folosirea rațională a mijloacelor financiare pentru întreținerea bunurilor imobile și păstrarea în bune condiții a valorilor materiale;
- e) respectarea regulilor de protecție a muncii și cerințelor antiincendiar;
- f) amenajarea, reparația curentă și capitală a clădirilor și comunicațiilor;
- g) amenajarea, salubritatea și crearea spațiilor verzi conform standardelor;
- h) întreprinderea măsurilor de protecție a mediului ambiant;
- i) decontarea valorilor materiale ale internatului în conformitate cu actele normative în vigoare.

38. Controlul și aprecierea activității economico-financiare a internatului este efectuată de către Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului și organele de control ale Republicii Moldova în conformitate cu legislația în vigoare.

X. DISPOZIȚII FINALE

39. Calitatea serviciilor prestate în internat se evaluează periodic de către Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului.

40. Internatul se lichidează la propunerea Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului prin Hotărâre de Guvern.

